בסוד שיח

מאת שאול שיף

בביהכנ"ס נוז'יק בוורשה הרשיע השופט העליון צבי טל את איוון דמיניוק בשנית



בתמונה: אפרים גרטנהאוז משעילי ע"ה עם שניים מחניכי המוסד

"אין אנו תיירים כאן. כאן קלינו לחלוץ נעליים, לשבת על הקרקע לקרוע קריעה ולכבות את אחינו".

"כאן" – זה טרבלינקה, והדברים הם דבריו של שופט בית המשפט העליון, מר צבי טל, שישב בהרכב בית המשפט המחוזי בירושלים, שהרשיע את איוון דמיניוק, כשקולו נתנק ודמעותיו זולגות, קרא בקול קינות מספרו של אהרון מירסקי, ליד בור האפר ומצבות הקהילות שהושמדו – כל מה שנשאר ממחנה השמדה נורא זה.

ציבור השומעים, מבכירי המשפטנים בארץ, סיירי בטרבלינקה ובמחנות השמדה אחרים ואחרים יהודיים בפולין, במסגרת סמינר למשפט עברי של אוניברסיטת "בר-אילן", שהתקיים בין כתליה של ישיבת "חכמי לובלין" ונועד להחזית – ולוא לימים ספורים – את לימוד התורה במקום.

סיום הלם לביקור הקשה בטרבלינקה, היה בערבו של אותו יום בבית הכנסת נוז'יק בוורשה לאחר תפילת ערבית. השופט העליון בדימוס, מר מנחם אילון, מהמשתתפים הבולטים בכנס, הכניס את הנוכחים בסוד השיקולים שעמדו בפני בית המשפט העליון, כשהחליט לזכות את איוון דמיניוק. הדיווחים המפורטים שנשמעו לראשונה במשפט, על מה שהתרחש בטרבלינקה – באלה לא הוסל שום ספק, הסביר השופט אילון, ובכך חשיבותו הגדולה של המשפט. הספק ספיקא היה רק בזהותו של הנאשם.

השופט צבי טל, לעומת זאת, פירט את האפשרויות המשפטיות שהיו, כדי להרשיע את הנאשם בפשעים שלגביהם לא היה שום ספק במעורבותו של דמיניוק, גם אם לא היו אלה הפשעים שבגינם הוסגר מלכתחילה.

הדיון המלומד לא הצליח להסתיר לרגע את רחשי הלב היהודי של השופטים. ואולי ניתן לכך ביטוי כשהרב מנחל יוסקוביץ', רבה של וורשה וניצול שואה בעצמו, אמר באותו מעמד, שהיה מתרגש ללא היסוס להוציא לפיעל במרדיו את גזר-דינו של דמיניוק.

במהלך שבוע הכנס התגלה השופט צבי טל לחברי הקבוצה כיהודי חם ועסיסי, שופע סיפורי צדיקים ומסלסל בניגונים חסידיים.

מיד לאחר הנעילה הרשמית של הכנס בבית המדרש הגדול של ישיבת "חכמי לובלין", כיום בית ספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה המקומית, קיים השופט טל שיעור בדף היומי, שכידוע נוסד על-ידי המהר"ם שפירא זצ"ל, מקימה של ישיבת "חכמי לובלין".

תאומי "צביה" בעיירות פיתוח

מנהליה הרוחניים של רשת "צביה" לבנות, פתחו בימים אלה ללא קסטים ותגיגות את הישיבה התיכונית הראשונה של הרשת, שבעת יסודה תרצה על רגלה הקמת רשת חינוכית תורנית ברוח תורת "הרב" – לבנות בלבד.

לבקשת ראשי עיריית בית-שאן, נאותו ראשי "צביה" לפתוח כבר השנה את הישיבה. הכיתה הראשונה, כיתה ז', אמורה היתה לאכלס 25 תלמידים בלבד, אלא שבלחץ מוסדי האזור ומשפחות נקיבות הסמוכים (הקיבוץ הדתי) מספר התלמידים יגדל, כנראה, הרבה מעבר ל-25.

היוזמה לפתיחת הישיבה בבית-שאן היתה של ראש רשימת המפד"ל בעיריית בית-שאן, מאיר ('מירו') ריין, שעתה הוא גם מנהלה של הישיבה. משעלה הרעיון תמכו בו ראש העיריה, שלמה בדלולו, מנהל מחלקת החינוך בעיריה, עמי שמואל וע'מ לוי, מהדמויות הבולטות ברשות המקומית.

הקיבוצים באזור בית-שאן אינם מתלהבים, אם לכתוב בלשון המעטה, מפתיחת הישיבה, וזאת מתוך חשש שמא היא תפגע בתיכון הדתי האזורי. לא מעט מהמשפחות בקיבוצים הללו שמחים על פתיחת הישיבה בסמוך אליהם. עד כה שלחו כמה משפחות את בניהם ללמוד בישיבה בחיספין שברמת הגולן.

הרב איסר קלונסקי, בעבר ראש מחלקת הכשרות ברבנות הראשית נתבקש על-ידי ראשי "צביה" הרב איתן אייזמן ו"ינקי" פרידמן ללוות את הילוד החדש את הפרוייקטים שיקומו בעקבותיו.

אומר הרב קלונסקי בשיחה עם "הצפה":

"החלטנו לפעול לא רק בהקמת מוסדות לבנות, אלא בכלל מערכת החינוך הדתי. כבר עכשיו מונחת בפנינו פנייה של עיר נוספת לפתוח בה ישיבה תיכונית, במתכונת הישיבה בבית-שאן. הכל נעשה מתוך מגמה אידיאליסטית ודווקא במקומות שחסר שם תורה. פנו אלינו גם גורמים חשובים במדינות מזרח אירופה, שנקים בהן מוסדות חינוך ורוח "צביה", ולאחר בדיקת שטח יסודית נחליט אם להיענות לבקשה".

לא ברור עדיין כיצד המומן אחזקת הישיבה בבית שאן, שאינה כפופה לרשת "ישיבות בני-עקיבא". והאם ההורים יתבקשו לשאת בחלק מנטל ההוצאות.

בראש ישיבת "בית שאן" עומד הרב חיימקה ראוס מרמת הגולן, בנו של איש האשכולות הבלתי נשכח, הרב יחזקאל ראוס ז"ל.

ב"קנה" של מנהלי "צביה" תוכנית מפורטת להקמת רשת "כוללים" באותם ישובים שבהם ישנם מוסדות חינוך לבנות.

קבוצת יזמים פועלת להוזלת השרותים לתייר הדתי בשוויץ

מר יום-טוב צבע, חבר הדירקטוריון של בנק "המזרחי" ואיש עסקים בעל קשרים רבי היקף, עניין קבוצת משקיעים בענף המלונאות, בפוטנציאל הסמון בתייר הדתי, והללו הביעו נכונות לפתוח מלון כשר בשוויץ.

חברת "נשר", בראשותו של נחמן קידר, המתמחה בתיירות קבוצתית דתית ברחבי העולם (והזכיון של "מצעד החיים" והאולימפיאדה) הודיעה, כי תתחייב לתפיסת מינימום בעונות התיירות השונות. גם משרדי נסיעות העוסקים בעיקר בתיירות הדתית מגלים עניין רב בהתארגנות החדשה.

היזמים יפעלו להוזרת המחירים בשיעור ניכר, כדי להסיר את מורת הרוח הקיימת היום בכל הקשור למחירי המלונות הכשרים והמזון הכשר בשוויץ.

תלונות רבות מופנות כלפי מלון "זילבהורן" שבברינדנואלה.

באחרונה נשמעו תלונות קשות על שבעלי המלון מחייבים למשל את האורחים החסידים בסך 15 פרנק שוויצרי (כעשרה דולר) עבור כל טבילה ב"מקווה" שבמלון. (כותב שורות אלו שילם 30 פרנקים שוויצריים עבור שתי טבילות בוקר). אין המדובר בבריכה אולימפית, אלא ב"מקווה" נגנסי, שאין מחליפים בו את המים כל יום המסומקם בקומת מרתף השירותים של המלון. למותר לציין, כי שוויץ טובלת ממחסור חמור במים ובמי נשמים וזו כנראה הסיבה למחיר הנ"ל. (אגב, ביום הראשון כלל לא השתמשתי בחשמל להאיר את המקום, משום שהמתנים נמצאים במקום חסוי...).

תיירים אחרים סיפרו לנו, כי תוייבו לשלם בנפרד עבור יין לקידוש, כאשר שהו במלון בשבת. יצויין, כי מחיר החדר במלון, זהה לזה של מלון 4 כוכבים בצירוף...

כדי להיות הוגנים כלפי בעלי המלון, נשאל בעל מלון "אחנה" בדבוס שבשוויץ, מר בלוך, בכמה הוא מחייב את אורחיו החסידים, כאשר הם מבקשים לטבול ב"מקווה" בבוקר, והוא השיב: "המחיר הרשום הוא 3 פרנק, אך רק לעתים רחוקות ביותר אנחנו מחייבים את האורח עבור שירות זה. אורחים מבחוץ המבקשים לטבול ב"מקווה" שבמלון מקבלים כרטיס מגיי לשבוע והמחיר נופל בהרבה מזה. שזילברהורן מחייב את אורחיו המשלמים במיטב כספם על השהייה במלון".

יזמי המלון החדש בשוויץ, יתאמו את סידורי הכשרות עם הרבנות המקומית והוא יהיה ברמת "גלאסי".

יצויין, כי בגלל המחירים הגבוהים ביותר של מלונות התיירות הדתית בשוויץ והמזון הכשר, נמנעים יהודים רבים להיוזקף להם ולעתים נכשלים במאכלות אסורות: "חוץ מאשר בשר לסוגיו, אין סיבה להקפיץ מחירים, שכן, בכל פריטי המזון האחרים, או יותר נכון ברוב פריטי המזון האחרים, המחיר הרי זהה ליוקות, פירות, רגים, ביצים, דגים וכיו"ב) ואין לנצל את הדת, כדי להפקיע מחירים" – אמרה אשיות מרכזית, מ. ב. המצוייה היטב בענף התיירות הדתית בשוויץ.

היזמים משוכנעים, כי ציבור הרבנים בשוויץ בפרט ובאירופה בכלל יברך על הכוונה להוזיל את השירות לתייר הדתי ושומר הכשרות וכך ירבו אוכלי כשר גם מבין אלה שנמנעו מלעשות זאת בגלל המחיר היקר.

יש במה לגשת ל"עמוד"

ישנם מאות סיפורים על גדולי ישראל לדורותיהם על כך שבטרם ניגשו אל עמוד התפילה בראש השנה או ביום הכיפורים, ניהלו שיג ושיח עם הקב"ה על רמויות החכך המופלאות שיש לו בעולמו והתחננו בבכי ובתפילה שבזכות אלה תוברע הכף לזכות עם ישראל ויאמר שומע תפילה: "סלחתי".

מהסיפור ששמעתי בשבוע שעבר, היה סניגורם של ישראל, רבי לוי יצחק בן שרה שוקע מברדיצ'ב, בקיצור: הברדיצ'עבער, כבר עושה "מטעמים", כדי לסתום פיות משסינים ומקטרגים.

המרובר בעבודת המתנדבים בעל"ה (עזר לילד הנכה) שבבני-ברק. אגודת ע"ה הוקמה בשנת 1982 במטרה להביא רווחה ושיקום לילדים פגועי מוח, בעלי פיגור, נכות קשה וחרי-גויות אחרות.

בפנימיית ע"ה מטופלים כ-80 ילדים/נערים ובמתקניו משתמשים במשך היום עוד כ-50 ילדים אקסטרנים, החוזרים לביתם בסוף הטיפול.

הילדים/נערים באים ממשפחות דתיות וחילוניות כאחד.

הסיפור ששמעתי באירוע משפחתי עסק במתנדבת במוסד הזה, ע.ב. שנקשרה במיוחד לילד בן למשפחה חרדית, שהתקשתה נפשית להתמודד עם האסון שנחת עליה, הסתירה אותו בביתה, פשוטו כמשמעו, עם הפגיעה הפסיכומוטורית ובגיל שלוש כשלו כוחותיה ומסרה אותו ל"אומנה".

הטיפול המסור של המתנדבת וצוות ע"ה, שוודאי זוכה יום אחד ב"פרס ישראל", קידם את הילד באופן משמעותי וההורים שקדם לכן לא רצו כלל לשמוע על בנם והתנכרו לו במצוקתם, הידהו באחרונה את הקשר עמו.

המתנדבת שהחליטה לפנות ללימודים גבוהים, הפסיקה בכורח הנסיבות את עבודתה ההתנדבותית בע"ה, אבל שוקלת יחד עם הוריה לאמץ את הילד כדת וכדין.

תוך כדי הסיפור על הנעשה בין כתלי המוסד הקדוש הזה, נתברר, כי 35 גברים נשואים, ביניהם עורך-דין, ראשי "כוללים" ומחנכים כולם מבני-ברק, מקיימים 365 יום בשנה(!) תורנות לרחיצת הילדים השוהים במוסד. על-פי סדר עבודה מדוקדק, מתייצבים מדי ערב זו השנה השלישית, 7 גברים ורוחצים את 80 הילדים/נערים והכל הרחק מהתקשורת והמולת היח"צנות.

אין זו עבודה קלה, גם לא מהחביב הפיזי, אך המלאכים הללו עושים אותה כאילו רק לשם כך ירדו לעולם. הכל החל ביוזמתו של מורה בני-ברקי בשם אפרים גרטנהאוז, שנקשר לע"ה ורתם חברים ומכרים להתנדב בתורנות למען הילדים הללו.

אין ספק, זו "סחורה" נכבדה ביותר להניח על כף המאזניים את המתנדבים והמתנדבות הנ"ל. תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.